

BAVUL T CARET NDE KATMA DE ER VERG S UYGULAMASI (*)

I-G R

Türkiye' de ikamet etmeyenlere yapılan mal satı larını kapsayan ve uygulamada "Bavul Ticareti" olarak adlandırılan sistemi, özellikle eski do u bloku ülkelerinden ve Rusya Federasyonundan gelen turistlerin ülkelerinde satmak amacıyla Türkiye' den aldıkları malları yurt dı na çıkarmaları ekinde i lemektedir. Sovyetler Birli i' nin da ılması sonrasında hız alan ve bir süre sonra ülkemizin en önemli döviz kaynaklarından birisi haline gelen bavul ticareti kapsamında çok sayıda Rus vatanda ı ülkemize gelmektedir. Merkez Bankası tarafından yapılan anketlere göre, bavul ticareti amacıyla ülkemize gelen turistlerin yarısından fazlası anılan ülkeden gelmektedir. [1] Son yıllarda bavul ticareti yapılan ülkeler arasına ran ve Irak gibi kom u ülkelerinde katılmasıyla bu ticaretin ülke boyutunda çe itlili i artmı tır.

Bavul ticareti resmi olarak "Bedelsiz hracat" kapsamında de erlendirilmektedir. Bedelsiz hracata li kin 96/10 Sayılı Tebli de " Yurt dı nda yerle ik tüzel ki iler, yabancı turistler ve yurt dı nda ikamet eden Türk vatanda larının beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek e ya ve ta itlar" bedelsiz olarak ihraç edilebilecek mallar arasında sayılmı tır.

Ödemeler dengesi rakamları göz önünde bulunduruldu unda, Türkiye ekonomisi açısından Bavul Ticaretinde çe itli faktörlerin etkisi ile bir gerilemenin ya andı ı görülmektedir. 1996 yılında 8.842 Milyon Dolar olan bavul ticareti kapsamındaki ihracat rakamı, 2003 yılında 3.953 Milyon Dolar seviyesine dü mü olup, 2004 yılının ilk 11 ayında 3.704 Milyon Dolarlık bir ticaret hacmine ula ılmı tır. [2]

Bavul Ticareti kapsamında yapılan ihracat ve ihracattan dolayı do an katma de er vergisinin iadesi yazımızın konusunu olu turmaktadır.

II-BAVUL T CARET NDE KATMA DE ER VERG S

Türkiye' de kamet Etmeyenlere Özel Fatura ile Yapılan Satı lar Hakkında Tebli ' in (hracat 2003/3) [3] 1 inci maddesinde; özel fatura düzenlenmek suretiyle yapılacak satı ların, özel fatura kapsamı e yanın yurt dı ı edildi inin tespiti amacıyla özel faturanın ilgili gümrük idaresinde onaylatılması ve mal bedeli dövizlerin, aracı banka veya özel finans kurumlarına satılarak döviz alım belgesi düzenlenmesi kaydıyla, hracat Yönetmeli ine göre ihracat olarak kabul edilece i ifade edilmi tir.

3065 sayılı Katma De er Vergisi Kanununun 29' ncu maddesi uyarınca mükellefler yaptıkları vergiye tabi i lemler üzerinden hesaplanan Katma De er Vergisinden (KDV), kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak, düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen Katma De er Vergisi ile ithal olunan mal ve hizmetler dolayısıyla ödenen Katma De er Vergisini indirim konusu yapabilmektedirler.

Di er taraftan KDV Kanununun 11' nci maddesi ile, ihracat teslimleri ve bu teslimlere ili kin hizmetler ile yurt dı ndaki mü teriler için yapılan hizmetler ve kar ılıklı olmak artıyla uluslararası roaming anla maları çerçevesinde yurt dı ndaki mü teriler için Türkiye'de verilen roaming hizmetleri Katma De er Vergisinden istisna tutulmu tur. hracat teslimlerine ili kin olarak yüklenilen ve fatura veya benzeri vesikalarda gösterilen

Katma De er Vergisine ili kin yapılacak i lemler ise anılan kanunun 32' nci maddesinde yer almı tır.

Katma De er Vergisi Kanununun 32' nci maddesi gere ince, ihracat istisnası nedeniyle yüklenilen ve fatura veya benzeri vesikalarda gösterilen KDV, öncelikle mükellefin vergiye tabi i lemleri üzerinden hesaplanacak katma de er vergisinden indirilecek, vergiye tabi i lemlerin mevcut olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması halinde ise indirilemeyen katma de er vergisi Maliye Bakanlığı inca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde mükellefe iade edecektir.

III-BAVUL T CARET NDE KDV' N N UYGULANMASI

Katma De er Vergisi Kanununun vergiden istisna olan mal ve hizmetlerin sıralandı ı 11'inci maddesinin 1-b paragrafında; Türkiye'de ikamet etmeyen yolcuların satın alarak Türkiye dı na götürdükleri malların teslimi anında Katma De er Vergisinin tahsil edilece i, gümrükten malın çıkı ı anında fatura veya belgenin ibrazında ise tahsil edilen Katma De er Vergisinin iade olunaca ı hüküm altına alınmı tır.

Katma De er Vergisi Kanununda yukarda belirtildi i üzere yer alan ve Türkiye'de ikamet etmeyen yolculara yapılan teslimlerin istisna sayılmasına ili kin sistem 43 Seri No.lu KDV Genel Tebli i [4] ile düzenlenmi olup katma de er vergisinin satı sırasında tahsil edilip malın yurt dı na çıkarılı ını müteakip alıcıya iade edilmesi ekinde uygulanmaktadır.

Uygulamada ortaya çıkan sıkıntı ve talepleri de erlendiren Maliye Bakanlığı ı, alıcıların önce KDV ödemesi ve daha sonra bu vergiyi geri almaları ekindeki düzenlemeye ek olarak bu tür satı ların KDV tahsil edilmeksizin yapılması suretiyle istisnanın satı a amasında uygulanabilmesi imkanını sa lamı tır. Uygulamaya konulan yeni sistem ile ilgili olarak 61 [5], 64 [6] , 71 [7] ve 84 [8] Numaralı KDV Genel Tebli lerinde gerekli açıklamalar yapılmı tır. Türkiye'de ikamet etmeyenlere döviz kar ılı ı yapılan satı larda Katma De er Vergisi ihracat istisnası ile ilgili olarak mükellefler getirilen bu uygulamayı seçebilecekleri gibi, 43 Seri No.lu Katma De er Vergisi Genel Tebli indeki açıklamalara göre vergi tahsil ederek istisna kapsamında satı da yapabileceklerdir.

A-Bavul Ticareti Yapabilmenin artları

Katma de er vergisi tahsil etmeden bavul ticareti kapsamında satı yapmak isteyen mükelleflerin uygulamada " stisna Belgesi" olarak adlandırılan "*Türkiye'de kamet Etmeyenlere Döviz Kar ılı ı Satı larda Katma De er Vergisi hracat stisnası zin Belgesi*" sahibi olmaları gerekmektedir. Bu belge mükellefin ba lı oldu u vergi dairesi tarafından verilecektir.

stisna Belgesi almak isteyen gerçek veya tüzel ki ilerin, gerçek usulde Katma De er Vergisi mükellefi olmaları ve haklarında sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenledi i veya bilerek kullandı ı konusunda rapor yazılmı olmaması gerekmektedir. Bu artları ta ıyan bazı mükelleflerin hatalı uygulamalar içersinde bulundu unun vergi inceleme elemanları tarafından tespiti üzerine, istisna belgesine sahip mükellefler Tebli de yer alan artları ta ıyıp ta imadıklarının yanında o kapsamda i lem yapma kapasitesine sahip olup olmadıkları konusunda da incelenip, ara tırlmakta ve belirli aralıklarla (Örne in 2-3 ayda bir i yerinde yapılacak yoklamalarla) kontrol edilmektedir.

B- İstisnadan Yararlanabilecek Kişiler

İstisna Belgesine sahip mükelleflerden döviz karlı olarak satın aldıkları mallar için KDV ödememe imkânına sadece, Türkiye' de ikamet etmeyen ve satın aldığı malı yurt dışına götüren Türk uyruklu veya yabancı uyruklu alıcılar faydalanabilecektir.

Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde bulunan gerçek kişiler Türkiye' de mukim sayıldığından prensip olarak istisnadan yararlanamazlar. Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde olmakla birlikte, bir yabancı ülkede ikamet etmekte olduklarına dair o ülke resmi makamlarından alınmış ikamet tezkeresi veya bu mahiyette bir belgeye sahip olanlar söz konusu istisnadan faydalanabilecektir. Kendilerine Türkiye' de geçici veya daimi ikamet tezkeresi verilmiş yabancı uyrukluların ise istisnadan faydalanması mümkündür.

C- KDV Tahsil Edilmeden Satış Yapılması

İstisna Belgesine sahip mükelleflerin yukarıda belirtilen kişilere döviz karlı olarak yaptıkları satışlarda Katma Değer Vergisi tahsil etmeden işlem yapabilmeleri artları şu şekilde sıralanabilir:

1-Yapılan Satış Belli Bir Tutarı Geçmelidir

Türkiye' de ikamet etmeyenlere yapılan mal satışlarına ait faturada gösterilen vergisiz bedel toplamının **600 YTL' nin üzerinde** olması gerekmektedir. (93 Seri Nolu KDV Genel Tebliği ile **01.02.2005 tarihinden itibaren** geçerli olmak üzere belirlenen tutar). Belirlenen haddin hesabında aynı faturada gösterilen birden fazla mal çeşidine ait bedellerin toplamı dikkate alınacaktır.

2-Özel Fatura Kullanılmalıdır

Bavul ticareti kapsamında yapılan satışlarda ekil ve muhtevası Maliye Bakanlığı ile Gümrük Müsteşarlığı tarafından belirlenen ve 61 Seri Numaralı KDV Genel Tebliği ekinde örneği bulunan "Özel Fatura"nın kullanılması gerekmektedir. Özel Fatura 5 nüsha olarak düzenlenecek, 1 inci nüshası alıcıya verilecektir. 2,3 ve 4 üncü nüshalar malın gümrükten çıkışı sırasında onaylatılacak, 5 inci nüsha ise satıcıda kalacaktır.

Türkiye' de İkamet Etmeyenlere Özel Fatura ile Yapılan Satışlar Hakkında Tebliği'nin 2 inci maddesi uyarınca, özel faturalar, ilgili gümrük idaresine ibrazından önce veya gümrük idaresine onaylatılmasını müteakip Hırcatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine de onaylatılması halinde, Belgesiz Hırcat Kredisi, Dahilde İleme Zini, Dahilde İleme Zin Belgesi ve Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi ile ilgili işlemlerde gümrük beyannamesi yerine kabul edilmektedir.

Diğer taraftan, özel fatura kapsamındaki ihracat, özel faturayı düzenleyen firmaya ait ihracat taahhütlerine, özel fatura üzerinde unvanı kayıtlı olması halinde ise imalatçı firmaya ait ihracat taahhütlerine de sayılmaktadır. Ancak, deri ve deri mamulleri dışındaki tekstil ve konfeksiyon ürünleri satışına ilişkin özel faturalar, Dahilde İleme Zini ile Dahilde İleme Zin Belgesi ihracat taahhüdüne sayılmamaktadır.

3-Döviz, Banka veya Özel Finans Kurumlarına Satılmalıdır

Bavul ticareti kapsamında yapılan satılara ait döviz bedeli Bankalara veya Özel Finans Kurumlarına satılacak ve buna ilişkin olarak düzenlenecek döviz alım belgesinin (DAB) aslı veya noter onaylı örneği, ilgili döneme ait Katma Değer Vergisi beyannamesine eklenecektir.

Döviz bürolarında bozdurulan ve bunlar tarafından düzenlenen döviz alım belgeleri ile iade talebinde bulunulması mümkün bulunmamakta olup, bu satışa ilişkin rakamlar genel esaslara göre beyan edilerek ödenecektir. Bu ekinde ödenen vergi, söz konusu satış bedellerine ilişkin dövizlerin bankalar veya özel finans kurumlarında bozdurulması ve dövizlerin bozdurulduğu dönemde ibrazı zorunlu olan belgelerin de ibraz edilmiş olması, halinde genel esaslar çerçevesinde KDV iade ve mahsup işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

Öte yandan, DAB üzerinde özel faturaya ilişkin bilgiler bulunmamakla beraber vergi dairesince yapılacak olan inceleme sonucunda bozdurulan DAB' nin özel fatura ile ilgili olduğu anlaşıldığı takdirde KDV iade ve mahsup işlemlerinin yapılması mümkündür.

[9]

Türkiye' de ikametgâh etmeyenlere döviz karı ile yapılan satışa ilişkin düzenlenen döviz alım belgesindeki tutarın, fiili ihracat miktarı ile aynı olması gerekmektedir. Döviz alım belgesindeki döviz tutarının ihraç edilen mal bedelini karşılamaması halinde ise istisna hükümlerinin uygulanmasına imkan bulunmamaktadır. Bu durum, Türkiye' de ikamet etmeyenlere döviz karı içinde satış yapan mükelleflere tecil terkin sistemi kapsamında gerçekleştirilen teslimler içinde geçerli olacaktır.

4-Mallar Belirlenen Gümrük Kapılarından Yurt Dışına Çıkarılmalıdır

Satın alınan malların satın alma tarihinden itibaren 3 ay içinde Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Gümrük Müsteferi ince belirlenecek gümrük kapılarından yurt dışına çıkarılması ve bu gümrük kapılarında onaylatılan Özel Faturaların çıkış tarihinden itibaren en geç 1 ay içinde satıcıya intikal etmiş olması gerekmektedir.

Gümrük Müsteferi ile Maliye Bakanlığının bu çerçevede yapılan değerlendirmesi sonucu yayımlanan 1997/1 Sıra Numaralı KDV iç genelgesinde istisnaların, İstanbul, İzmir, Antalya, Samsun, Trabzon, Edirne ve Artvin illerindeki bütün gümrük kapılarından yurtdışına çıkarılacak mallar için uygulanacağı belirtilmiştir. Daha sonra özel fatura ile işlem yapmaya yetkili kılınan gümrük idareleri arasına Kırklareli Dereköy, Tekirdağ Çorlu ve İstanbul Dilucu Gümrük Müdürlüğü de eklenmiştir.

5-Yapılan Satışların İhracat İstisnası Kapsamında Beyan Edilmelidir

İstisna Belgesine sahip mükelleflerce satılan mallara ait Özel Faturanın 2, 3, ve 4 üncü nüshalarının gümrük görevlileri ve İl Defterdarlıklarınca görevlendirilen vergi denetmeni veya Maliye memuru tarafından birlikte onaylanması gerekmektedir. Bu ekinde onaylatılan Özel Faturaların 2 nüshası gümrük görevlilerine teslim edilecek, 4 üncü nüshası ise çıkış tarihini izleyen 1 ay içinde satıcıya intikal ettirilecektir.

Gümrükte onaylatma işinin satıcılar tarafından yaptırılması esas olmakla birlikte, alıcıların da Özel Faturanın 2, 3, ve 4 üncü nüshalarını onaylatıp 4 üncü nüshayı satıcıya intikal

ettirmesi mümkündür. Ayrıca, kargo ile yapılan mal göndermelerinde taşıyıcı firma, birden fazla satıcıya ait Özel Faturaları onaylatarak satıcılara intikal ettirebilecektir.

Bu kapsamda yapılan satışlar, ihracat istisnasına ilişkin esaslar çerçevesinde beyan edilecektir. Buna göre, Türkiye'de ikamet etmeyenlere 1 ay içinde yapılan satışların toplam bedeli, KDV beyannamesinin 24. satırına dahil edilecektir. Bu satışlardan en geç beyanname verme süresinin son gününe kadar faturaları gümrükte onaylatılarak satıcılara intikal ettirilenler, bu süre içinde döviz alım belgesi de temin edilmek suretiyle, aynı beyannamenin ihracat istisnasına ait 25. satırında gösterilerek Katma Değer Vergisi matrahından indirilecektir. Bu döneme ait beyannameye, gümrükte onaylanan Özel Faturaların tarih, sıra ve seri numaraları ile tutarlarını ihtiva eden bir listenin yanı sıra bu tutarlara ait döviz alım belgeleri de eklenecektir. Liste ile ilgili yetkililerince kaşe ve imza suretiyle onaylanacaktır.

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşıldığı üzere, özel fatura ile satış yapılarak fiilen yurt dışına ihraç edilen mallara ait iade talebi satış faturasının ilgili gümrükten onaylı bir örneği ile D.A.B.'nin de satışın yapıldığı döneme ilişkin katma değer vergisi beyannamesinin verilme süresine kadar temin edilmesi durumunda satışın gerçekleştirildiği dönemde yapılacaktır. Bu süreye kadar gerekli belgelerin temin edilememesi durumunda, söz konusu satışa ilişkin rakamlar genel esaslara göre beyan edilecek, iade talebi ise Tebliğ'de belirtilen sürelerle uyulmak kaydıyla gümrükten onaylı faturanın ve usulüne uygun düzenlenmiş D.A.B.'nin satıcıya ulaştırıldığı dönemde yapılabilecektir.

D-Bavul Ticaretinde Tecil-Terkin Uygulaması

Türkiye'de ikamet etmeyenlere döviz karlılığı satışlarda, istisna Belgesi alan mükelleflere imalatçılar tarafından yapılacak ihraç kaydıyla teslimlerde, 3065 Sayılı Kanunun 11/1-c maddesi kapsamında tecil işlemi yapılabilecektir. İstisna Belgeli satıcılara ihraç kaydıyla teslimde bulunanların tecil edilen vergilerinin terkin işlemleri için, gümrükte tasdik edilen özel Fatura nüshasının aslı veya noter ya da yeminli mali müşavir tarafından onaylanmış örneği ibraz edilecektir.

İstisna Belgeli satıcılara ihraç kaydıyla teslimde bulunanlar lehine doğacak Katma Değer Vergisi iade alacaklarının nakden iadesi mümkün olmayıp mahsuben iade söz konusu olacaktır.

E- İstisna Belgesi Olmadan Satış Yapanların Durumu

Türkiye'de ikamet etmeyenlere döviz karlılığı yapılan satışlarda (Bavul Ticareti) katma değer vergisi istisnasının uygulanmasının en önemli şartlarından birisi ilgili vergi dairesinden alınan istisna Belgesidir.

Vergilemede olayların gerçek mahiyetinin esas olduğu göz önünde bulunduran Maliye Bakanlığı istisna belgesi olmadan satış yapan mükelleflerin hak kaybına uğramamaları için bir düzenleme yapmıştır. Buna göre, istisna belgesi alma hakkına ve koşullarına sahip olmakla birlikte bu belgeyi almaksızın satış yapan yükümlüler, 61 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğne uygun şekilde gerçekleştirilen satış ve teslimleri için yapılacak bir vergi incelemesi ile tespit edilmesi kaydıyla istisna kapsamında kabul edilmesi mümkün olabilecektir. **[10]**

IV-BAVUL T CARET NDE KDV ADES

Türkiye' de ikamet etmeyen ki ilere döviz kar ılı ı özel fatura ile yapılan satı lardan (bavul ticareti) ve bavul ticareti yapanlara ihraç kaydıyla mal teslimlerden do an katma de er vergisi iadesi taleplerinin de erlendirilmesi 84 Numaralı KDV Genel Tebli i ile belirlenmi esaslara göre yapılacaktır.

A-Nakden veya Mahsuben adede Aranacak Belgeler

Bavul ticareti kapsamında yapılacak KDV iadelerinin sonuçlandırılması için gerekli olan belgeler u ekilde sıralanabilir: **[11]**

- Gümrükçe onaylı özel faturaların aslı veya fotokopisi,
- hracatın gerçekleşti i döneme ili kin olarak indirilecek KDV listesi,
- hraç edilen malın bünyesine giren vergi miktarına ili kin hesaplamaları gösterir tablo,
- Bankalar veya ÖFK tarafından düzenlenmi Döviz Alım Belgesi (aslı veya ilgili banka veya ÖFK ubesince onaylanmı örne i ya da dövizin yurt dı ından geldi ini gösteren bankadan alınmı belge)

B-Mahsuben ade

Bavul ticaretinden do an Katma de er vergisi iade alaca ı, hak sahibi mükellefin kendisinin, ortaklarının veya mal ya da hizmet satın aldı ı ki ilerin vergi borçlarına, ithalat sırasında uygulanan vergilere, Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) prim borçlarına mahsubu **miktarına bakılmaksızın** inceleme raporu ve teminat aranılmadan yerine getirilir.

ade alaca ı öncelikle mükellefin ithalde alınanlar dı ındaki vergi borçlarına mahsup edilir. Artan bir miktar olursa mükellefin iste ine ba lı olarak; kendisinin, ortaklarının veya mal ya da hizmet satın aldı ı mükelleflerin ithalde alınanlar dahil vergi borçlarına veya SSK prim borçlarına mahsubu yapılır. Mükelleflerin iadesini istedikleri KDV' nin kendilerinin, ortaklarının veya mal ve hizmet satın aldıkları ki ilerin borcuna mahsubunu talep etmeleri mahsup dilekçesi ile mümkündür. Ancak, iade alaca ının mal ve hizmet alımında bulunmadı ı mükelleflerin vergi borçlarına mahsubunun yapılması için dilekçe yeterli de ildir. Noterden düzenlenecek temlikname ile katma de er vergisi iade alaca ının vergi borçlarına mahsubunu talep etmesi halinde bu temliknameye istinaden mahsup taleplerinin yerine getirilecektir.

Mahsup talebi, yukarıda belirtilen belgeler tamamlanmadıkça hüküm ifade etmez. Mahsup talebinin yerine getirilmesinde gümrük beyannamelerinin teyidi beklenmez. Ancak teyidin olumlu gelmemesi halinde mahsup tarihi itibarıyla gerekli tarhiyat i lemi yapılır.

61 Seri No.lu Katma De er Vergisi Genel Tebli i uyarınca Türkiye' de ikamet etmeyenlere döviz kar ılı ı özel fatura ile satı yapanlara **ihraç kaydıyla teslimde bulunanların** iade talepleri münhasıran mahsup yoluyla yerine getirilir. Bir ba ka ifade ile bu mükelleflere nakden iade yapılmaz.

C-Nakden iade

İstisna Belgesine sahip satıcıların Türkiye'de ikamet etmeyenlere yapacakları istisna kapsamındaki teslimlerden doğacak Katma Değer Vergisi iade alacakları, öncelikle mükellefin kendi vergi borçlarına mahsup edilecektir. Mahsup edilecek vergi borcu olmaması veya iade alacağının tamamını karşılamaması halinde nakden iade yapılabilecektir.

[1]4.000 Yeni Türk Lirasını geçmeyen nakden iade talepleri inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getirilir. İade talebi yukarıda sayılan belgelerin nakden iade talebine ilişkin dilekçe ekinde ibraz edilmelidir. 4.000 YTL'yi geçmeyen nakden iade taleplerinin inceleme raporu ve teminat aranmadan yerine getirilebilmesi için gümrük beyannamesinin ve/veya özel faturaların teyidinin mutlaka alınması gerekir. Mükelleflerin teyit istemini beklemeden iade almak istemeleri halinde, teminat vermeleri artışıyla nakden iade talepleri yerine getirilir.

Mükellefçe süresinde başvuru yapıp gerekli belgeler ibraz edildiği halde gümrük beyannamelerinin veya gümrükçe onaylı fatura ya da özel faturaların teyidi alınmadığı için yerine getirilemeyen iade talepleri, tarh zamana ermesi süresinin geçmesi halinde, teyit beklenmeksizin yerine getirilir.

Buna göre, gümrük beyannamelerinin veya gümrükçe onaylı fatura veya özel faturaların gümrük idarelerinden teyidi istenildiği halde tarh zamana ermesi süresi içinde teyit alınmaması halinde, teyit verileceği yönünde bir yazı olmaması artışıyla teyit beklenilmeksizin iade istemi yapılacaktır. Bu husus ihraç kaydıyla teslimlerde tecil edilen verginin terkinin ve iade istemlerinde de geçerlidir. Gümrük beyannameleri veya bunlara ilişkin listelerin teyidi gerçekleşen kısmına isabet eden tutarların kısmen iadesi de mümkündür.

2005 yılı için 53.000 YTL'yi (2001 yılı için 15.000 YTL, 2002 yılı 23.000 YTL, 2003 yılı 37.000 YTL ve 2004 yılı 48.000 YTL) aşmayan iade talepleri YMM raporuna göre yerine getirilebilmektedir. Tam tasdik sözleşmesinin bulunması durumunda da belirttiğimiz limitler göz önünde bulundurularak, inceleme raporu ve teminat aranmadan iade yapılır. Süresinde düzenlenmemiş tam tasdik sözleşmesi bulunan sektörel dış ticaret şirketlerinin 61 seri No.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği kapsamına yapılan Bavul Ticareti ile ilgili iade taleplerinde iade edilecek tutar, ortak bazında 53.000 YTL sınırı aşmamak kaydıyla, iade talep edilen dönemde ortaklardan alınarak ihraç edilen mal bedellerine ilişkin KDV toplamı dikkate alınarak hesaplanacaktır.

Yeminli mali müşavirlerin düzenledikleri raporlarda gümrük beyannamelerinin veya gümrükçe onaylı fatura ya da özel faturaların teyidinin alınmaması halinde teyit istemleri vergi dairesince yapılır. 4.000 YTL tutarını aşmayan ve YMM tasdik raporu ibraz edilmeyen durumlarda mükelleflerin nakden iade talepleri teminat göstermeleri artışıyla yerine getirilir.

V-SONUÇ

Özellikle eski do u bloku ülkelerinden gelen turistlerin ülkelerinde satmak amacıyla Türkiye den aldıkları malları yurt dışına çıkarmaları ekinde istenilen Bavul Ticareti, 1996 yılında yakaladığı 8.842 Milyon Dolarlık istem hacmi ile Türkiye ekonomisini olumlu

yönde etkileyen bir gelişme olarak ortaya çıkmıştır. 1996 yılını izleyen yıllarda hem Türkiye hem de Dünya ekonomisinde meydana gelişmeler bu şekilde yapılan ticaretin gerilmesine yol açmış olup, 8 yıl içerisinde bavul ticareti kapsamında yapılan ihracat neredeyse yarı yarıya azalmıştır.

Yerli üreticilerin güçlenerek birçok ürünün ülke içinde üretilmeye başlanması, Türkiye'deki pazarları devreye girmesi ve kur hareketlerindeki dalgalanmalar dolayısıyla Rusya Federasyonunun Bavul Ticaretinin sınırlandırılması yönündeki iradesi ve kararlılığının bu şekilde yapılan ticareti daha da sınırlandırması beklenmektedir. Bu yönde meydana gelecek gelişmeler başta tekstil, konfeksiyon ve deri sektöründe faaliyet gösteren firmaların bavul ticareti ile ilgili stratejilerini yeniden gözden geçirmelerini gerektirecektir.

Bavul ticareti kapsamında ticaret yapan mükelleflere ait katma değer vergisi iadelerinin, yukarıda belirttiğimiz esaslar çerçevesinde en kısa sürede ve sağlıklı olarak yapılması, giderek daralan bir pazarda faaliyetlerine devam etmeye çalışılan ve ülkemize döviz kazandıran firmaları azda olsa desteklemek ve teşvik etmek anlamına gelecektir.

[1] <http://www.foreigntrade.gov.tr/ead/DTDERGI/ekim98/dunyaeko.htm>

[2] <http://www.tcmb.gov.tr>

[3] 30/4/2003 tarih ve 25094 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır

[4] 28.7.1994 tarih ve 22004 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.

[5] 1.3.1997 tarih ve 22920 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır

[6] 21.9.1997 tarih ve 23117 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.

[7] 13.11.1998 Tarih ve 23522 Sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır

[8] 23.11.2001 tarih ve 24592 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

[9] İstanbul Defterdarlığı'nın 09.08.2002 tarih ve 4460 sayılı özelgesi

[10] Maliye Bakanlığı'nın 11.01.2002 tarih ve 1544 sayılı Genel Yazısı

[11] Gençyürek Levent, Gürbanoğlu Erkan, Hracatta KDV'nin Esasları ve YMM'lerin Sorumluluğu, Yaklaşım Yayınları, 2003

Kaynak, SURYAY D YALOG DERGİSİ MART 2005 SAYISINDA YAYIMLANAN YAZI